

Torikaupan kehittäminen elintarvikkeiden merkittävänä jakelutienä – hankkeen loppuraportti

1. Hankkeen tavoitteet

Tori- ja markkinakaupassa toimivien ja alasta kiinnostuneiden yrittäjien oman oppaan eli Kauppiaan ABC-oppaan tuottaminen, painaminen ja levittäminen elintarvikeyrittäjille

Maamme toreilla on nykyisin n. 1200 ammattimaista ja jopa 10.000 osa-aikaista toriyrittäjää. Toriyrittäjistä lähes 70% on elintarvikemyyjiä. Tärkeimmät toreilla myytävät elintarvikkeiden tuoteryhmät nykyisin ovat vihannekset, hedelmät, marjat, leipomotuotteet, kala ja kalajalosteet, lihajalosteet, kahvilatuotteet, erilainen paikanpäällä syötävä (esim. etniset ruuat), mitä erilaisimmat alkutuottajien jatkojalosteet jne...

Hankkeessa tuotetaan sähköinen ja painettu Kauppiaan ABC –opas torimyynnistä kiinnostuneiden elintarvikeyrittäjien sekä tuottajien käyttöön.

Kauppiaan ABC -opas auttaa tori- ja markkinaelinkeinosta kiinnostuneita yrittäjiä ja jo alalla toimivia yrittäjiä kehittämään toimintaansa entistä laadukkaammaksi. Kauppiaan ABC –opas sisältää selkeästi osa-alueittain käsiteltynä kaikki tärkeimmät huomioon otavat asiat, jotka yksittäisellä yrittäjällä pitää olla kunnossa kannattavan kaupankäynnin saavuttamiseksi. Opas soveltuu hyvin myös alalle tulevan myyntihenkilökunnan kouluttamiseen.

Opas auttaa suoraan ja välillisesti kaikkia torikauppaa jakelutienään käyttäviä elintarvikealan yrittäjiä ja tuottajia sekä samalla parantaa osaltaan koko elintarvikeketjun tehokkuutta ja kilpailukykyä.

Opas on tarkoitettu julkaista suomeksi ja ruotsiksi sekä painotuotteena, että ilmaiseksi netistä ladattavana versiona. Painotuote on tarkoitettu postittamaan kaikille maamme tiedossa oleville tori- ja markkinakaupassa jo toimiville elintarvikeyrittäjille.

Hankkeen omaraahoituksesta vastaavat Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestö, Markkinaperinteen tuki ry ja Suomen Kauppahansat ry.

Hanke alkoi 20.2.2009 ja se valmistuu vuoden 2009 aikana.

2. Hankeosapuolet ja yhteistyö

Oppaan luomiseen on käytetty Tori- ja markkinakaupan Keskusjärjestön Kansallisen torityöryhmän laaja-alaista asiantuntemusta. Työryhmässä on alan kaikkien sidosryhmien kattava edustus.

Mukana Kansallisessa torityöryhmässä kokoamassa ja muokkaamassa opasta ovat olleet:

torien ylläpitäjät:

Juhani Pentinmäki	Tampereen kaupunki
Kaisa Kauma	Turun kaupunki
Kari Laitinen	Kuopion kaupunki
Markku Lehtonen	Porin kaupunki
Seppo Sintonen	Lahden tori-isäntä, TK:n puheenjohtaja
Juhani Tauru	Hämeenlinnan tori-isäntä
Hannu Pärssinen	Rauman Yrittäjät ry, kaupunki-isäntä

kauppiasjäsenet:

Mauno Laihonen	Lihanvälitys Laihonen Oy, Tampere
Isto Kärkäinen	I&R Kärkäinen, Loimaa
Inka-Leena Lylymäki	Poppanamyynti, Nokia
Heikki Auvinen	Auvisen kala, Hyvinkää
Kaija Kosonen	Tmi Dokos marjat, Espoo
Jarkko Koivula	Kahvila Cafelot, Forssa

asiantuntijajäsenet:

Pokko Lemminkäinen	Elävä kaupunkikeskusta ry:n toiminnanjohtaja
Tuomas Santasalo	Tuomas Santasalo Ky
Mikko Heikkilä	Arkkitehtitoimisto Mikko Heikkilä Oy
Timo Holmi	TMK:n kalustoasiantuntija
Ari Kallas	TMK:n toiminnanjohtaja

Kaikki Kansallisen torityöryhmän jäsenet ovat yhteistyössä ideoineet, muokanneet, hioneet ja tarkistaneet oppaan sisältöä pitkin vuotta 2009. Onnistunut lopputulos on pitkän kehittelytyön ansiota.

Elintarvikkeiden ulkomyyntiohjeistuksen osalta yhteistyökumppanina aineiston laatimisessa on Evira ja siellä pääasiassa parasta aikaa käynnissä olevan ulkomyyntin ohjeistuksen päivittämisestä vastuussa oleva Pirjo Korpela (etunimi.sukunimi@evira.fi).

Oppaan on koonnut Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestön toiminnanjohtaja Ari Kallas. Hankkeen toteutuksesta on vastannut Tori- ja markkinakaupan Keskusjärjestö.

3. Hankkeen vaiheet

Kansallisen torityöryhmän jäsenille lähetettiin aluksi sähköpostitse pelkistetty ranskalaisilla viivoilla toteutettu luonnos siitä mitä oppaan tulisi sisältää 2009 helmikuussa. Jokainen jäsen kokosi ja lähetti omia näkemyksiään, joiden pohjalta tehtiin ”raakavedos”.

Tämän jälkeen Kansallinen työryhmä kokoontui kevään aikana kahdesti ja käsitteli tänä aikana intensiivisesti oppaan sisältöä ja yksityiskohtia ideoiden ja kehittämisen ”raakavedosta” edelleen.

Toiminnanjohtaja Ari Kallas oli myös yhteydessä Eviraan ja alkoi kokoamaan elintarvikkeiden ulkomyyntiä koskevaa ohjeistusta yhteistyössä Eviran kanssa.

Saadun aineiston pohjalta toiminnanjohtaja Ari Kallas kokosi ja kirjoitti ”työversion” oppaasta ja lähetti sen taas Kansallisen torityöryhmän jäsenille kommentoitavaksi.

Syyskuussa 2009 Kansallinen torityöryhmä kokoontui ja opas viimeisteltiin viimeisten täydennysten ja korjausten jälkeen.

Opas lähetettiin käännettäväksi ruotsiksi kielitoimisto Sa-Tu:uun. Käännöksen valmistuttua tapahtui oppaan lopullinen taitto .

Opas painettiin Satakunnan Painotuotteella marraskuussa. Opasta painettiin yhteensä 10.000 kpl. 8000 kpl suomeksi ja 2000 kpl ruotsiksi.

Opas lähetettiin marraskuussa postissa kaikille maamme torivastaaville (jotta voivat tilata/tulostaa lisää sitä oman torinsa kauppiaille) ja tiedossa oleville tori- ja tapahtumaelinkeinossa toimiville ammattimaisille elintarvikeyrityksille.

Oppaasta kertova juttu oli näytävästi esillä alan ammattilehdessä – Markkinaviestissä 9/2009.

Opas on myös ilmaiseksi ladattavissa niin suomeksi kuin ruotsiksi alan kotisivuilta www.markkina.net ja www.tuletorille.fi

Opas vaati oletettua enemmän töitä. Erityinen kiitos kuuluu Kansallisen torityöryhmän jäsenille, jotka vapaaehtoisuuden pohjalta ovat käyttäneet runsaasti omaa aikaansa ja vaivaansa oppaan tekoon.

Erityinen miinus kuuluu Eviralle, jossa elintarvikkeiden ulkomyyntin ohjeistus on ollut jo pian vuoden päivitettävänä. Päivitystyön ollessa kesken sai miettiä todella tarkasti mitä oppaaseen laittaa, ettei se ”vanhene” heti käsiin. Eviran asenne hankkeeseemme oli nihkeähkö ja vain kovalla vaivalla ja painostuksella saimme aikaan oppaan hyväksyttävissä olevan ohjeistuksen.

4. Tulokset ja niiden arviointi

Hankkeen tuloksena syntynyt Kauppiaan ABC -opas auttaa tori- ja markkinaelinkeinosta kiinnostuneita yrittäjiä ja jo alalla toimivia yrittäjiä kehittämään toimintaansa entistä laadukkaammaksi. Kauppiaan ABC –opas sisältää selkeästi osa-alueittain käsiteltynä kaikki tärkeimmät huomioitavat asiat, jotka yksittäisellä yrittäjällä pitää olla kunnossa kannattavan kaupankäynnin saavuttamiseksi. Opas soveltuu hyvin myös alalle tulevan myyntihenkilökunnan kouluttamiseen.

Opas auttaa suoraan ja välillisesti kaikkia torikauppaa jakelutienään käyttäviä elintarvikealan yrittäjiä ja tuottajia sekä samalla parantaa osaltaan koko elintarvikeketjun tehokkuutta ja kilpailukykyä.

Oppaasta on saatu paljon positiivista palautetta marras-joulukuun 2009 aikana. Opasta on ladattu ahkerasti netistä ja tilattu niin puhelimitse, sähköpostilla kuin faxillakin.

Eriyisen ilahduttavaa on, että monet suuret kauppiaajärjestöt ovat tilanneet opasta jotta he voivat toimittaa sen koko jäsenistölleen. Lisäksi monien paikkakuntien torivastaavat ovat tilanneet opasta kymmenittäin, jotta voivat jakaa sitä omilla toreillaan.

Kauppiaan ABC- opas tuli tarpeeseen ja sille oli olemassa selkeä sosiaalinen tarve.

Mielestämme hankkeen alkuperäinen tarkoitus on tullut täytettyä ja näemme, että oppaalla on aitoa merkitystä maamme torien uudelleen organisointiin alueellisten torikiertojen pohjalta ja yhtäläillä lukuisten yksittäisten elintarvikealan yritysten valintoihin kun he miettivät omia potentiaalisia jakeluteitään.

Ohessa liitteenä Kauppiaan ABC-opas suomeksi ja ruotsiksi.

5. Jatkotoimet

Hanke on herättänyt positiivista huomiota aina eduskuntaa myöten. Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestön Kansallisen torityöryhmän lähetystö vieraili eduskunnassa 2009 syyskuun lopussa. Tällöin eduskunnan talousvaliokunta ja eri eduskuntaryhmien edustajat kuuluivat lähetystöä. Näillä näkymin eduskunta kanavoi tukea maakuntaliitoille niin, että niiden kautta päästään toteuttamaan maamme torikaupan uudelleen organisointia alueellisten torikiertojen pohjalta tulevina vuosina. Torikaupan kehittäminen elintarvikkeiden merkittävänä jakelutienä hanke ja sen tuloksena syntynyt Kauppiaan ABC opas ovat tärkeitä lenkkejä ketjussa joka tulee muutama vuoteen perusteellisesti maamme toritoimintaa ja moninkertaistamaan siinä toimivien elintarvikeyrittäjien määrän tulevina vuosina.

6. Loppuraportin tiivistelmä

Torikaupan kehittäminen elintarvikkeiden merkittävänä jakelutienä -hankkeessa on tuotettu sähköinen ja painettu Kauppiaan ABC –opas torimyyntistä kiinnostuneiden elintarvikeyrityksien sekä tuottajien käyttöön.

Kauppiaan ABC -opas auttaa tori- ja markkinaelinkeinosta kiinnostuneita yrittäjiä ja jo alalla toimivia yrittäjiä kehittämään toimintaansa entistä laadukkaammaksi. Kauppiaan ABC –opas sisältää selkeästi osa-alueittain käsiteltynä kaikki tärkeimmät huomioon otavat asiat, jotka yksittäisellä yrittäjällä pitää olla kunnossa kannattavan kaupankäynnin saavuttamiseksi. Opas soveltuu hyvin myös alalle tulevan myyntihenkilökunnan kouluttamiseen.

Opas auttaa suoraan ja välillisesti kaikkia torikauppaa jakelutienään käyttäviä elintarvikealan yrittäjiä ja tuottajia sekä samalla parantaa osaltaan koko elintarvikeketjun tehokkuutta ja kilpailukykyä.

Opas on julkaistu suomeksi ja ruotsiksi sekä painotuotteena, että ilmaiseksi netistä ladattavana versiona. Painotuote on postitettu kaikille maamme tiedossa oleville tori- ja markkinakaupassa jo toimiville elintarvikeyrityksille. Netistä voi oppaan ladata mm. seuraavista osoitteista www.markkina.net ja www.tuletorille.fi

Oppaan luomiseen on käytetty Tori- ja markkinakaupan Keskusjärjestön Kansallisen torityöryhmän laaja-alaista asiantuntemusta. Elintarvikkeiden ulkomyyntiohjeistuksen osalta yhteistyökumppanina aineiston laatimisessa on ollut Evira. Oppaan on koostanut Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestön toiminnanjohtaja Ari Kallas. Hankkeen toteutuksesta on vastannut Tori- ja markkinakaupan Keskusjärjestö.

Hankkeen omahoituksesta ovat vastanneet Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestö, Markkinaperinteen tuki ry ja Suomen Kauppahansat ry.

Hankkeen budjetti oli 12.393.50 euroa, josta Maa- ja metsätalousministeriön osuus enintään 10.000 euroa.

Hanke alkoi 20.2.2009 ja se valmistui 9.12.2009.

Harjavallassa 14.12.2009

Ari Kallas
Tori- ja markkinakaupan keskusjärjestö